

zaaknummer 2013 W1027

22 augustus 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. C.E.J.M. Heerkens Thijssen, advocaat te
Amsterdam

tegen:

(*wijlen*) **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven priester in het Bisdom Haarlem-Amsterdam.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 16 mei 2013.

Op 11 juni 2013 is bij de griffie een reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], vice-kanselier van het Bisdom Haarlem-Amsterdam.

Op 6 augustus 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klaagster is verschenen. Zij heeft haar standpunt toegelicht. Klaagster werd vergezeld door haar zuster [naam]. Zij werd bijgestaan door haar juridisch adviseur mr. Heerkens Thijssen voornoemd.

Namens het Bisdom is verschenen [naam] voornoemd.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klaagster stelt dat zij van 1957 tot 1963 regelmatig door aangeklaagde seksueel is misbruikt. In 1957 werd aangeklaagde kapelaan in de [kerk] in [plaats], tot welke parochie het gezin van klaagster behoorde. Al snel kwam aangeklaagde op huisbezoek en omdat het aangeklaagde wel beviel in het grote gezin met acht kinderen werden deze bezoeken zeer frequent. De kinderen moesten de kapelaan al snel met oom [naam] aanspreken. Aangeklaagde deed spelletjes met de kinderen, maar ging ook in bad bij het gezin en las de krant. Aangeklaagde bezocht het gezin ook 's avonds. Als huisvriend bracht aangeklaagde klaagster een paar keer per week 's avonds naar boven naar bed. Aangeklaagde zei dat hij klaagster mooi vond en wat begon als een spelletje, werd gaandeweg steeds vreemder. Aangeklaagde betastte de billen van klaagster, raakte de vagina van klaagster aan en duwde

met een vinger ertegen en ging in de vagina. Klaagster moest ook de penis van aangeklaagde betasten en deze in haar mond stoppen. Ook reed aangeklaagde tegen klaagster aan. Soms kwam aangeklaagde later op de avond bij klaagster. Zij probeerde zich dan slapende te houden of op haar buik te liggen, zodat aangeklaagde niet overal bij kon. Klaagster herinnert zich nog hoe de omlijsting van haar deur oplichtte, als hij het licht in de aangrenzende badkamer aandeed en zij zijn komst vreesde. Het misbruik vond niet altijd op de slaapkamer plaats. Waar aangeklaagde ook maar de gelegenheid kreeg, zoals bijvoorbeeld wanneer moeder uit de kamer was, reed hij tegen klaagster aan en/of greep haar vast. Pas later werd bekend dat aangeklaagde een verhouding had met de moeder van het gezin. Deze verhouding werd pas openlijk na het overlijden van de vader in 1978 en zou tot het einde van het leven van aangeklaagde voortduren.

Het misbruik is gestopt toen het grote gezin verhuisde naar een groter pand op de gracht en alle acht kinderen een eigen kamer kregen. Aangeklaagde bleef op bezoek komen. De echt onzedelijke handelingen stopten, maar aangeklaagde kon het niet laten om klaagster nog even bij de taille te grijpen of ongewild te zoenen.

2.2 Klaagster heeft dit alles als zeer vernederend beschouwd. Zij heeft nooit iets durven zeggen. Zij voelde zich vies. Klaagster werd een stil, onzeker en angstig kind. Ter zitting heeft klaagster het gevoel beschreven als "het leek wel alsof ik doof was in een eigen wereld". In 1969 ging klaagster het huis uit en in therapie bij het [instelling]. Klaagster werkte als freelancer in de filmindustrie en dook daarbij onder in drank en drugs. Van 1980 tot 1984 was klaagster suïcidaal. Na een bijna-dood ervaring heeft klaagster besloten om haar leefwijze te veranderen en een sober leven als een eenzame non te gaan leiden, aldus klaagster. Ter zitting heeft klaagster verklaard dat zij nog steeds de veiligheid van een klein appartementje verkiest. Rond 1992 komen naast alle therapieën en behandelingen de nachtmerries over aangeklaagde terug. Klaagster heeft aangeklaagde een brief geschreven. Aangeklaagde ontkent het misbruik daarin niet, maar hij voegt daaraan toe dat hij de kindertjes uit het gezin van klaagster "zo mooi" vond.

Klaagster is bang voor van mensen en voor intimiteit. De schaamte en de pijn zijn te groot om normale vriendschappen te hebben. Klaagster vindt behalve bij het Taoïsme, veel baat bij alternatieve behandelingen. Klaagster ondergaat ook nu nog maandelijks therapie.

Met Kerstmis 2004 heeft klaagster van aangeklaagde een brief met spijtbetuiging ontvangen, vergezeld van twee honderd euro. Klaagster wist zich hier geen raad mee, maar wilde nog steeds niet in de openbaarheid komen met haar verhaal.

Ook de zusjes en broer van klaagster werden door aangeklaagde misbruikt. Zusje [naam] en broer [naam] hebben ieder een klacht tegen aangeklaagde ingediend, welke gegrond is verklaard. De juridisch adviseur heeft ter zitting medegedeeld dat ook nog een ander zusje en een volgende broer een klacht tegen aangeklaagde indienen.

Klaagster vond eindelijk in januari 2013 de kracht om ook met haar verhaal naar buiten te komen.

2.3 Klaagster hoopt dat zij, met het indienen en de behandeling van de klacht, wordt bevrijd van het gevoel dat zij, ondanks het overlijden van aangeklaagde, nog in de ban van aangeklaagde is. Klaagster wil graag een geldelijke vergoeding als tegemoetkoming voor de kosten van haar levenslange therapie.

2.4 Klaagster heeft verklaringen van haar therapeuten overgelegd, waarin zij allen verklaren klaagster te hebben behandeld voor de schade, die zij heeft opgelopen ten gevolge van het seksueel misbruik door aangeklaagde, te weten:

- verklaring d.d. 26 april 2013 van de huisarts [naam] te [plaats], dat zij in 2006 al op de hoogte was;

- verklaring d.d.8 mei 2013 van [therapeute], dat klaagster bij haar tussen 2003 en 2007 onder behandeling was wegens seksueel misbruik;
- verklaring d.d. 8 mei 2013 van therapeute [naam], dat klaagster in de periode van oktober 2007 tot november 2012 sessies heeft gevolgd in verband met ingrijpende gevolgen van seksueel misbruik in het verleden.

Klaagster heeft bovendien een verklaring overgelegd van het bisdom Haarlem van 21 november 2008, waarin Mgr. dr. [naam], bisschop van Haarlem, heeft verklaard, naar aanleiding van de verklaring van zusje [naam] en de daarop volgende confrontatie met aangeklaagde, dat hij aangeklaagde de straf van suspensie heeft opgelegd, zoals omschreven in c. 1333 Wetboek van Canoniek Recht.

Mevrouw [naam], zusje [naam], ten slotte heeft ter zitting verklaard dat dit de eerste keer was dat zij klaagster haar verhaal heeft horen vertellen en dat dit veel emoties teweeg brengt.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

[naam], vice-kanselier bisdom Haarlem, heeft in zijn reactie gesteld dat hij ervan op de hoogte is dat meerdere kinderen uit het gezin [naam] door aangeklaagde zijn misbruikt. De zuster van klaagster, [naam], heeft zich in eerste instantie tot de bisschop en later tot Hulp en Recht gewend. De bisschop heeft aan aangeklaagde de maatregel van suspensie opgelegd en de toenmalige BAC heeft, na confrontatie tussen klaagster [naam] en aangeklaagde, het aannemelijk geacht dat [naam] herhaald en langdurig op zeer jonge leeftijd is misbruikt door aangeklaagde.

Ook de klacht van broer [naam] is na advies van de Klachtencommissie door de Bisschop van Haarlem gegrond verklaard.

Nu aangeklaagde is overleden, is het voor de vice-kanselier niet mogelijk om een bekentenis van aangeklaagde te verkrijgen. De vice-kanselier laat het oordeel over aan de Klachtencommissie, maar benadrukt daarbij dat ook dit slachtoffer kan rekenen op betrokkenheid en medeleven van de zijde van het bisdom.

Desgevraagd heeft de vice-kanselier ter zitting verklaard dat het bisdom het sturen van bloemen bij het jubileum van aangeklaagde betreurt en dat er sprake moet zijn geweest van een vergissing van het dekenaat.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3 Er zijn ongeveer vijfenvijftig jaar verstreken sedert de feiten die klaagster aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde

zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klaagster schetst hebben plaatsgevonden. De Klachtencommissie acht aannemelijk dat aangeklaagde regelmatig gedurende vijf jaren klaagster heeft betast aan haar billen en haar vagina, dat hij met zijn vingers in haar vagina is geweest en dat klaagster gedwongen werd het geslachtsdeel van aangeklaagde in haar hand en in haar mond te nemen.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke en integere wijze waarop en de details waarmee klaagster haar verhaal heeft verteld. De Klachtencommissie was onder de indruk hoe verstrekkend de gevolgen van het misbruik in de vroege jeugd zijn voor klaagster zijn. De Klachtencommissie begrijpt daarbij dat aangeklaagde lange tijd, tot aan zijn overlijden in 2011, noodzakelijkerwijs een rol heeft gespeeld in het leven van klaagster.

Naar het oordeel van de Klachtencommissie wordt de verklaring van klaagster ondersteund door de reeds gegrond verklaarde klacht van haar zuster, [naam], jegens dezelfde aangeklaagde, bekend onder zaaknummer 2010 T002 en de reeds gegrond verklaarde klacht van de broer van klaagster, [naam], eveneens jegens dezelfde aangeklaagde, bekend onder zaaknummer 2012 T799.

Daarbij hecht de Klachtencommissie waarde aan de door klaagster overgelegde verklaringen van diverse therapeuten, die allen hebben verklaard klaagster te hebben bijgestaan bij de behandeling van de gevolgen van het seksueel misbruik door aangeklaagde begaan.

Tenslotte houdt de Klachtencommissie rekening met de inhoudelijke reactie van de vice-kanselier [naam], waaruit blijkt dat aangeklaagde het seksueel misbruik in essentie heeft toegegeven en, zoals nog eens ter zitting verklaard, twijfelt ook de vice-kanselier niet aan het verhaal van klaagster.

Gelet op het vorenstaande is de Klachtencommissie van oordeel dat het door klaagster gestelde herhaald en langdurig seksueel misbruik in haar vroege jeugd door aangeklaagde aannemelijk kan worden geacht. De Klachtencommissie zal dan ook adviseren de klacht gegrond te verklaren.

4.4 Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klaagster was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas zeven jaar oud. Aangeklaagde was voor haar een huisvriend -oom [naam]- en derhalve iemand waarin zij vertrouwen moest kunnen stellen én een geestelijke, waartegen je je niet behoorde te verzetten, omdat hij “een man van God” was. Dat klaagster gedurende zovele jaren -merendeels- op haar eigen slaapkamer, die juist de meeste veiligheid had moeten bieden, door aangeklaagde is misbruikt, acht de Klachtencommissie zeer kwalijk. Aangeklaagde heeft ernstig misbruik gemaakt van zijn positie als geestelijke en van de situatie die hij in het gezin steeds meer was gaan innemen en is blijven innemen.

4.5 Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6 Over het verzoek van klaagster om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring

van de klacht door de Bisschop kan klaagster zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Bisschop van Haarlem-Amsterdam de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 22 augustus 2013 door mr. H.J. Schepen, voorzitter, prof.dr. H.B.M. van de Wiel en mr. P.A. Schaafsma, leden, bijgestaan door mr. I.C.T.M. Jongens-Manders, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Bisschop van Haarlem-Amsterdam en aan klaagster verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de Bisschop binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies heeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de Bisschop daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Bisschop.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Provinciaal Overste en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de Provinciaal Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies heeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de Provinciaal Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Provinciaal Overste.